

Republika Srbija
VRHOVNI SUD SRBIJE
Kž I 745/05
02.06.2005. godina
Beograd

U IME NARODA

Vrhovni sud Srbije u Beogradu, u veću sastavljenom od sudija: Dragiše Đorđevića, predsednika veća, Slobodana Rašića, dr Gligorija Spasojevića, mr Sretka Jankovića i Milene Inić-Drecun, članova veća, sa savetnikom Natašom Banjac, kao zapisničarem, u krivičnom predmetu protiv optuženog AA, zbog krivičnog dela silovanja u pokušaju iz člana 103. stav 3. u vezi sa stavom 1. Krivičnog zakona Republike Srbije u vezi sa članom 19. Osnovnog krivičnog zakona, odlučujući o žalbama Okružnog javnog tužioca u Valjevu, optuženog i njegovog branioca, adv.AB, izjavljenim protiv presude Okružnog suda u Valjevu K. 107/04 od 26.1.2005.godine, u sednici veća održanoj dana 2.6.2005.godine, doneo je

P R E S U D U

ODBIJAJU SE, kao neosnovane, žalbe Okružnog javnog tužioca u Valjevu, optuženog AA i njegovog branioca i presuda Okružnog suda u Valjevu K. 107/04 od 26.1.2005.godine, POTVRĐUJE.

O b r a z l o ž e n j e

Navedenom prvostepenom presudom, optuženi AA oglašen je krivim za krivično delo silovanje iz člana 103. stav 3. u vezi sa stavom 1. Krivičnog zakona Republike Srbije (KZ RS) u pokušaju u vezi sa članom 19. Osnovnog krivičnog zakona (OKZ) i osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 9-devet godina u koju mu se ima uračunati vreme provedeno u pritvoru od 18.11.2004.godine do pravnosnažnosti presude.

Optuženi je obavezan da plati sudu, na ime troškova krivičnog postupka iznos od 75.400,00 dinara u roku od dva meseca po pravnosnažnosti presude pod pretnjom izvršenja i na ime paušala iznos od 5.000,00 dinara u roku od 15 dana po pravnosnažnosti presude pod pretnjom izvršenja.

Protiv te presude blagovremeno su izjavili žalbe:

- Okružni javni tužilac u Valjevu, zbog odluke o kazni, sa predlogom da Vrhovni sud Srbije pobijanu presudu preinači samo u pogledu odluke o kazni, tako što će optuženog osuditi na kaznu zatvora u dužem vremenskom trajanju,

- optuženi lično, ne opredeljujući osnove pobijanja presude, a dati razlozi upućuju na pobijanje presude zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, povrede krivičnog zakona i odluke o kazni, sa predlogom da

mu se izrečena kazna smanji odnosno ublaži ili da se predmet vrati prvostepenom sudu na ponovno suđenje,

- branilac optuženog, zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, povrede krivičnog zakona i odluke o krivičnoj sankciji, sa predlogom da Vrhovni sud Srbije pobijanu presudu preinači tako što će optuženog AA osloboditi od optužbe ili optuženom izreći blažu krivičnu sankciju po vrsti i po visini ili da presudu ukine i predmet vrati na ponovno odlučivanje.

Republički javni tužilac, u podnesku Ktž.broj 886/05 od 13.5.2005.godine, predložio je da Vrhovni sud Srbije kao drugostepeni uvaži žalbu Okružnog javnog tužioca u Valjevu i preinači navedenu prvostepenu presudu i pogledu odluke o kazni tako što će okrivljenog osuditi na kaznu zatvora u dužem vremenskom trajanju, a da žalbe branioca okrivljenog i okrivljenog AA odbije kao neosnovane.

Vrhovni sud je u sednici veća ispitao pobijanu presudu, razmotrio ostale spise ovog predmeta i predlog Republičkog javnog tužioca, iz napred navedenog podneska, pa je nakon ocene žalbenih navoda i predloga, našao da su žalbe javnog tužioca, optuženog i njegovog branioca, neosnovane.

Prvostepena presuda ne sadrži bitne povrede odredaba krivičnog postupka koje drugostepeni sud ispituje po službenoj dužnosti, u smislu člana 380. stav 1. tačka 1. Zakonika o krivičnom postupku (ZKP), dakle, ni bitnu povredu odredaba postupka iz člana 368.stav 1. tačka 11. ZKP, na koju se ukazuje u žalbi branioca optuženog.

Neosnovano se, s tim u vezi, u ovoj žalbi tvrdi da presuda nema razloga o odlučnoj činjenici koja se odnosi na dobrovoljni odustanak optuženog, a u pogledu koje je, po stavu branioca i činjenično stanje ostalo nepotpuno utvrđeno, zbog propusta, suda da ceni deo iskaza oštećene iz kojeg se vidi da je optuženi dobrovoljno odustao od izvršenja dela i da je i samoj oštećenoj bilo jasno da joj više ne pretila nikakva opasnost.

Naime, tačno je što branilac tvrdi u žalbi da je oštećena izjavila da joj je optuženi u jednom trenutku rekao "ajde, beži" i da mu je ona odgovorila "beži ti, ionako će sada doći po tebe". Međutim, iz iskaza oštećene jasno proizilazi da su te reči izgovorene nakon dužeg psihičkog i fizičkog maltretiranja oštećene od strane optuženog i nanošenja istoj brojnih lakih telesnih povreda, za koje vreme je ona pružala stalan i ozbiljan otpor na razne načine - vrištala i neprestano dozivala u pomoć, zavaravala optuženog da će sama skinuti pantalone pošto on to nije uspevao učiniti zbog pripijenosti istih uz telo oštećene i zadavala mu udarce kamenom u predelu glave, i nakon što mu je ona rekla da je njen otac policajac i da će doći i ubiti ga jer je njena kuća u blizini i da je čula oca da je doziva i da dolazi, pa je optuženi tada pustio oštećenu da ode, ne zato što nije hteo da dovrši delo, već, kako to pravilno zaključuje prvostepeni sud na osnovu pravilne ocene iskaza oštećene i odbrane optuženog, što je bio uplašen ovakvim otporom oštećene i mogućnošću pojave i statusom njenog oca. Stoga, pomenute reči optuženog nemaju značaj dobrovoljnog odustanka koji im pridaje branilac, pa to što sud posebno ne ceni navedeni deo iskaza oštećene ne predstavlja bitnu povredu postupka na koju se u žalbi ukazuje, niti čini manjkavim činjenično stanje utvrđeno u presudi.

Neosnovano se žalbama optuženog i njegovog branioca osporava pravilnost činjeničnih utvrđenja i zaključaka prvostepenog suda u odnosu na subjektivne elemente dela a u žalbi optuženog ističe i da su pojedine okolnosti događaja drugačije nego što je u presudi utvrđeno, neopravdanim poverenjem suda u iskaz oštećene.

Tako, navodi žalbe optuženog da nije prepoznao oštećenu kad je prošla pored njegove kuće, da je nije pratio već da je pošao u selo ___ u kafanu da pije i kad je sreo oštećenu na putu da nije znao koliko ona ima godina, neprihvatljivi su jer su u suprotnosti sa odbranom optuženog iznetom u prvostepenom postupku, kad on izričito kaže da je vidao oštećenu kad ide u školu ili se vraća iz škole, u kojim prilikama je prolazila pored njegove kuće, da je i kritičnom prilikom primetio oštećenu kad se vraćala iz škole, između 19,30 i 19,45 časova i pošao za njom, da je po tome što ona ide u školu i po njenom izgledu "procenio da ona ima 17 - 18 godina" odnosno zaključio da "ona ne bi trebalo da je punoletna".

Što se tiče tvrdnje optuženog da nije imao nož kod sebe i prigovora u njegovoj žalbi da u tom pogledu nije trebalo sud da veruje oštećenoj, isti ne stoji jer oštećena to nije ni rekla, niti sud utvrđuje da je optuženi nož imao, već samo da je pretio oštećenoj da će upotrebiti nož.

Neosnovani su žalbeni navodi optuženog kojim osporava utvrđenja i zaključke suda o njegovom psihičkom stanju u vreme izvršenja dela i s tim u vezi osporava i nalaz i mišljenje veštaka neuropsihijatra dr VV. Okolnost da se pomenuti veštak u pogledu stanja duševnog zdravlja optuženog pozvao na ranije dati nalaz i mišljenje Komisije veštaka u predmetu K. 43/91 a bez prethodnog pregleda optuženog, ne dovodi u pitanje valjanost nalaza i mišljenja veštaka, jer prema izričitom izjašnjenju veštaka nisu uočene u konkretnom slučaju, okolnosti koje su od medicinskog značaja, dakle, koje bi ukazivale na postojanje duševne bolesti ili duševne poremećenosti kao osnova za isključenje ili smanjenje sposobnosti za uračunljivost optuženog, a samo u takvom slučaju sumnje u postojanje takvih okolnosti, određuje se psihijatrijski pregled (130.ZKP). Osim toga, na ovakav nalaz i mišljenje veštaka nisu imali primedbi ni optuženi ni njegov branilac i nisu ukazivali na postojanje okolnosti koje bi iziskivale potrebu psihijatrijskog pregleda ili posmatranja, niti je na postojanje istih ukazano u njihovim žalbama.

Bez osnova je i tvrdnja optuženog da je naznačenje u presudi da je alkoholemija od 2,08 promila alkohola u krvi utvrđena u OUP u ___ uticala na greške u nalazu i mišljenju veštaka neuropsihijatra o stepenu alkoholisanosti optuženog u vreme izvršenja dela, jer je pomenuti veštak u nalazu i mišljenju jasno naveo da je koristio podatak iz potvrde OUP u ___ od 18.11.2004.godine o alkoholemiji optuženog izmerenoj tog dana u 00,05 časova "drager" alkometrom koja je iznosila 1,21 promila alkohola u krvi, pa se, polazeći od tog podatka prvobitno izjasnio o maksimalnoj alkoholemiji optuženog od 1,77 promila alkohola u krvi u vreme kritičnog događaja, da bi, nakon predočavanja mu izmenjene odbrane optuženog o količini i vrsti popijenih alkoholnih pića i tri nalaza zdravstvene ustanove o alkoholemiji optuženog izmerenoj pouzdanijom metodom analize krvi na alkohol, veštak korigovao prethodni nalaz i izjasnio se o alkoholemiji od 1,60 promila što je osnovano prihvatio i prvostepeni sud i ovu činjenicu na nesumnjiv način utvrdio, a sledstveno tome i uticaj utvrđenog stepena alkoholisanosti (početak stadijuma srednjeg stepena pijanstva) na sposobnost optuženog za uračunljivost kako je sve na osnovu nalaza i mišljenja veštaka neuropsihijatra, pravilno utvrđeno i objašnjeno u pobijanoj presudi.

Optuženi se tokom prvostepenog postupka branio da nije imao nameru da izvrši obljubu nad oštećenom i da to nije ni pokušao da učini, već da je samo rekao oštećenju da hoće da je poljubi. Ovakvu odbranu optuženog, koja se ponavlja u njegovoj žalbi i u žalbi njegovog branioca, prvostepeni sud je cenio i sa razlogom je ocenio neprihvatljivom, jer je opovrgnuta izvedenim dokazima na osnovu kojih je sud pouzdano utvrdio da je optuženi preduzeo radnje bliže opisane u izreci pobijane presude, a iz kojih je izveo, kao sasvim nesumnjiv, zaključak o umišljaju optuženog da oštećenu prinudi na obljubu.

Budući da je iskaz oštećene, od strane prvostepenog suda pravilno cenjen kao dosledan, detaljan i stoga uverljiv, potvrđen i materijalnim dokazima i rezultatima sudsko medicinskog veštačenja (tragovi krvi na odeći optuženog i oštećene i na licu oštećene, povrede na telu optuženog i oštećene) u pogledu navoda o sili koju je optuženi primenio prema njoj u cilju obljube i načinu na koji je ona tome pružala otpor, osnovano je prvostepeni sud oštećenju poverovao i u pogledu tvrdnji o rečima koje je optuženi tom prilikom izgovorio i kojima joj je jasno stavio na znanje da hoće da nad njom izvrši obljubu kao i u pogledu izgovorenih reči pretnje da spreči njen otpor (da će je zaklati nožem). Uostalom, na pravilnost ocene prvostepenog suda o verodostojnosti iskaza oštećene u celini, ukazuje i okolnost da optuženi u žalbi potvrđuje deo iskaza oštećene da ju je gurnuo niz strminu na zemljište obraslo ostrugom i da joj je govorio da hoće da joj liže intimne delove tela, što je sve negirao tokom prvostepenog postupka, tvrdeći da je ona njega gurnula u ostrugu i da joj je rekao samo da hoće da je poljubi.

S obzirom na izloženo, neprihvatljivi su navodi žalbe branioca da bi optuženi, da je imao nameru da izvrši obljubu, to i učinio imajući u vidu njegovu fizičku konstituciju i inferioran položaj oštećene. Ovo i iz razloga protivrečnosti ovih žalbenih navoda nesumnjivo utvrđenoj činjenici da je oštećena pružajući otpor, uspela i da optuženom zada više udaraca kamenom u predelu glave.

Prema tome, sve odlučne činjenice u ovoj krivičnoj stvari pravilno su i u potpunosti utvrđene, kako one koje čine objektivna obeležja krivičnog dela u pitanju, tako i činjenice i okolnosti koje se tiču subjektivnog odnosa optuženog prema učinjenom delu, a pravnom kvalifikacijom dela optuženog po članu 103. stav 3. u vezi sa stavom 1. KZ RS u vezi sa članom 19. OKZ, pravilno je primenjen krivični zakon. Pri tom, za sva činjenična utvrđenja i pravne zaključke iznete u pobijanoj presudi, prvostepeni sud je dao jasne i uverljive razloge koje u svemu prihvata i Vrhovni sud i stoga, suprotne navode u žalbama optuženog i njegovog branioca kojim se presuda pobija zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i povrede krivičnog zakona, te predlaže ukidanje presude odnosno preinačenje iste i oslobađanje optuženog od optužbe, ocenjuje kao neosnovane.

Po oceni Vrhovnog suda, neosnovano se žalbama optuženog i njegovog branioca, kao i žalbom javnog tužioca, prvostepena presuda pobija u delu odluke o kazni, isticanjem u žalbama podnetim u korist optuženog da je kazna previsoko odmerena i da se po zakonu mogla izreći znatno blaža kazna jer je delo ostalo u pokušaju, a u žalbi

javnog tužioca da je izrečena kazna neadekvatna stepenu društvene opasnosti dela i stepenu krivične odgovornosti optuženog, zbog propusta suda da u odgovarajućoj meri ceni značaj utvrđenih otežavajućih okolnosti i da određene okolnosti ceni optuženom kao otežavajuće.

Ovo iz razloga što je prvostepeni sud pravilno utvrdio postojanje, na strani optuženog, smanjene uračunljivosti kao jedine olakšavajuće okolnosti i cenio mu kao otežavajuće i one okolnosti za koje javni tužilac neosnovano tvrdi da nisu cenjene, a odnose se na raniji život optuženog odnosno činjenicu da je više puta osuđivan, poslednji put za istovrsno krivično delo, da je predmetno delo izvršio kratko vreme po izlasku sa izdržavanja kazne za prethodno delo, da je prilikom izvršenja dela oštećenju naneo više lakih telesnih povreda i pri oceni značaja tih okolnosti pravilno našao da navedene otežavajuće okolnosti ukazuju na izuzetno veliku društvenu opasnost optuženog kao učinioca, koja je i bila od bitnog uticaja na odmerenu kaznu i pored činjenice da je delo ostalo u pokušaju, pa ceneći pravilno i objektivnu težinu krivičnog dela u pitanju s obzirom na okolnosti izvršenja istog i činjenicu da je učinjeno prema maloletnom licu i stepen društvene opasnosti dela i krivične odgovornosti optuženog, pa je optuženog pravilno osudio na kaznu zatvora u trajanju od devet godina koja, i po nalaženju Vrhovnog suda, predstavlja neophodnu ali i dovoljnu meru za postizanje svrhe kažnjavanja iz člana 33. OKZ.

Stoga, okolnosti koje iznosi optuženi u žalbi – da ima bolesnu majku nesposobnu da se sama o sebi brine i javni tužilac – da nije cenjeno držanje optuženog nakon izvršenja dela odnosno okolnost da nije pokazivao kajanje, nisu od uticaja na izmenu izrečene kazne u smislu blažeg kažnjavanja optuženog, predloženog u žalbama izjavljenim u njegovu korist odnosno strožeg kažnjavanja predloženog u žalbi javnog tužioca.

Iz svih iznetih razloga, a na osnovu člana 388. ZKP, Vrhovni sud je odlučio kao u izreci ove presude.

Zapisničar, Predsednik veća

Nataša Banjac, s.r. sudija,

Dragiša Đorđević, s.r.

Za tačnost otpavka

sr